

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, TIHEMA 2, 1920.

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna.

Tari Maori, Poneke, 1 TiHEMA, 1920.

HE whakaaturanga tenei i runga i te Panuitanga i tuhia i te 27 o nga ra o Noema, 1920, ka panuitia te whenua e mau i raro iho nei kua riro hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

TE REINGA Nama 1 Poraka: Tona nui 1,636 nga eka e 2 nga ruuri e 24 nga paati; Takiwa Ruuri o Hangarua mo Opoiti.

E. P. LEE, mo te Minita mo nga Mea Maori.

Whakaaturanga ka tangohia hei Rori tetahi Whenua hei roto i Poraka V, Takiwa Ruuri o Tuhua.

HE whakaaturanga tenei e meatia ana kia mahia i raro i nga tikanga o te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, tetahi mahi mo te katoa, ara, kia mahia he rori ki runga ki Poraka V, Takiwa Ruuri o Tuhua, a i runga i nga tikanga o taua mahi mo te katoa e meatia ana kia tangohia te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei. A tenei ano hoki ka whakaaturia ko te mapi o te whenua e meatia nei kia tangohia kua whakatakotoria ki te

Poutapeta i Ongarua, kua waiho i reira hei tirohanga ma te katoa; a ko nga tangata katoa e pangia ana e te mahinga i taua mahi mo te katoa e te tangohanga ranei o taua whenua, mehemea he take tika a ratou hei whakahe i te mahinga o taua mahi mo te katoa i te tangohanga ranei o taua whenua, me tuku-a-tuhituhi mai aua whakahe i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra tuatahi i panuitia ai tenei whakaaturanga, me tuku mai ki te Minita mo nga Mahi mo te Katoa kei Poneke.

KUPU APITI.

TE nui o te pihi o te whenua e tangohia ana: 14 nga paati, ko tetahi wahi o Rangitoto-Tuhua 77 Nama 1A, Tekiona 1, Poraka V, Takiwa Ruuri o Tuhua. He papura te kara i runga i te mapi, P.W.D. 49568. (S.O. 20051.)

Kei roto i te Takiwa Whenua o Akarana; e ata whakaaturia nei e te mapi kua tohungia ki nga nama a kua pania ki te kara e mau i runga nei, kua whakatakotoria ki te tari o te Minita mo nga Mahi mo te Katoa kei Poneke, Takiwa Whenua o Werengitana.

Ina hoki toku ringa, he mea tuhi ki Poneke i tenei te rua tekau ma rima o nga ra o Noema, kotahi mano e iwa rau e rua tekau.

J. G. COATES,
Minita mo nga Mahi mo te Katoa.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

Kooti Whenua Maori ki Kororareka a te 18 o nga ra o Hanuere, 1921.

Tari Kooti Whenua Maori,
Akarana, 26 Noema, 1920.

HE panuitanga tenei kia monia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Kororareka a te 18 o nga ra o Hanuere, 1921, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

[Tokerau, 1920-20.]

E. P. AARA, Kai-rehita.

Sitting of the Native Land Court at Russell.

Registrar's Office,
Auckland, 26th November, 1920.

NOTICE is hereby given that the matters mentioned in the Schedule hereunder written will be heard by the Native Land Court sitting at Russell on the 18th day of January, 1921, or as soon thereafter as the business of the Court will allow.

E. P. EARLE, Registrar.

[Tokerau, 1920-20.]

KUPU APITI.

(SCHEDULE.)

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

(PARTITION APPLICATIONS.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)
1	Heni Mange	Motatau 4B 1.
2	Hira Taite	" 5A 5C.
3	Hira Hohaia	Rawhiti 2B 12.
4	Ani Mangu	Te Tainga 2.
5	Teri te Heihei	Te Ti Mangonui D.
6	Waati Paati	Te Tokitoki.
7	Te Pere Paratene	Waibaha 1.
8	Raiha Hori	Waikare 4.
9	Pou Werekake	" 14B.

ERA ATU TONO.

(OTHER APPLICATIONS.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Ahua o te Tono. (Nature of Application.)
10	W. E. Bedggood	Toukauri	Tono kia kimihia nga paanga o ia tangata o ia tangata
11	Alfred Burling	Waikare 8F 2, 3	Kia whakakorea nga ota wehewehe
12	Wirihita Ngawati	Tii Mangonui A 1	" "
13	E. Bold, L.P.O.	Ruapekapeka Pa	Tono kia kimihia te moni kape-neheihana mo te whenua i tangohia hei whenua purotu
14	Te Minita mo nga Mahi mo te Katoa (the Minister of Public Works)	Taurangakawau B, Te Karetu A	Tono kia kimihia te moni kape-neheihana mo te whenua i tangohia hei rori
15	E. Bold, L.P.O.	Whangaruru 1c	Tono kia kimihia te moni kape-neheihana mo te whenua i tangohia hei tuunga whare kura Maori
16	Te Minita mo nga Mahi mo te Katoa (the Minister of Public Works)	Omapere 1c, 1b	Tono kia kimihia te moni kape-neheihana mo te whenua i tangohia hei reriwe
17	{ Hone Tamati Puiaiti	Te Tainga 3B 2	Tono whakawhiti
	{ Charles S. Goodhue	" 2	
18	{ Kohuru Maihi	Motatau 5A 3C 2	" " " "
	{ Kaka Porowini	" 1B 4B 3	
19	Rawiri te Ruru	Tangatapu 1	He tono kia uiuia tetahi ota i whakataua hengia i te riiwhitanga i a Peita Kekeao i te Poraka o Tangatapu Nama 1
20	Tumuaki Kai-ruuri (Chief Surveyor)	Urupukupuka 2A 1	Moni ruuri
		Waibaha 2A	£ s. d.
		" 2B	0 10 6
21	"	" 2C 1	5 19 7
		" 2C 2	6 5 0
		" 2C 3	3 13 10
		" 2D	10 4 1
22	Tahana Heremaia	"	11 0 2
		"	14 12 2
23	John Webster	Matawaia 3	Tono pukapuka whakamana i te wira a Honi Pirika
24	Parr, Blomfield, Alexander	Rawhiti 2A 10	Kia whakaturia he kai-tiaki mo Ari Herewini Katete me Hereora Herewini Katete
25	John Webster	Te Riu	Kia whakaturia he kai-tiaki mo Hone Hare Wiremu Ihaia
26	"	Taumaharau A	Kia whakaturia he kai-tiaki mo Ari Herewini Katete me Hereora Herewini Katete

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

(APPLICATIONS FOR SUCCESSION.)

Nama. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Tangata kua mate. (Name of Deceased.)
27	Henare Hori	Waikare 8B	Aporo Haika.
28	"	" 7B	"
29	"	Waibaha 1	"
30	"	Ngaiotonga 1B 1, 2B 1	"
31	Hariata K. Tapsell	Hariu	Hare Matenga.
32	"	Poukai A	"
33	Hori Matenga	Te Tokitoki	Henare te Raharaha.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.
(APPLICATIONS FOR SUCCESSION- continued.)

Nome. (No.)	Kai-tono. (Applicant.)	Te Ingoa o te Whenua. (Name of Land.)	Te Tangata kua Mate. (Name of Deceased.)
34	Rihi Ngere	Whangaruru-Whakaturia 2B 3 ..	Hori Ngere.
35	"	Otao 2	" "
36	Tuta Rewha	Maunganui 2	Kahu Tuta Rewha.
37	Wiremu Ihaja	Tapuetahi	Kingi Hori Kira.
38	Sam Maioha, tamaiti (jun.)	"	" "
39	Romana Werekake	Te Awahe 10	Maihi Eru Henare.
40	Tuta Rewha	Maunganui 2	Mama Tuta Rewha.
41	Kerara Kumi Kiwikiwi	Whangaroa-Ngaiotonga 4A 5 ..	Merepeka Kiwikiwi.
42	Hepi Haika	Ohawini B	Mihi Terena Kereopa.
43	Tuhua Mohi	Rawhiti 2B 2	Mohi Taka.
44	"	" 2C	" "
45	Sam Maioha, tamaiti (jun.)	" 2B 2	Noa Taura.
46	Hori Matenga	Te Tokitoki	Pura Tiopira.
47	Hepi Haika	Ohawini B	Raupaki Hepi.
48	Ritihia Hepi	Otetao A	" "
49	Remo Weterere	Ohawini B	Renata Weterere.
50	Kiritapu Tenana	Opito	Tamati Waaka Hakuene.
51	"	Okahu	" "
52	Keiti Pere Wharemata	Waikare 8q 1	Tao Makoare.
53	Te Waaka Hepi	" 8q 1	Tawaroa Hepi.
54	Werahiko Poriwira	Hauai 2J 2	Ware Hiko.
55	"	" 2G 3	" "
56	"	Maungakawakawa 3	" "
57	Hori Hakaraia	Orokawa 3A	Wi Hakaraia.
58	"	Moturua B	" "

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Panuitanga o nga Huihuinga o nga Tangata no ratou nga Whenua Maori i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52

HE whakaatu atu tenei na te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Tairawhiti ko nga huihuinga, i raro i nga tikauga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, o nga tangata no ratou nga whenua e mau nei i roto i te rarangi tuatahi o te Kupu Apiti i raro iho nei, ka tu ki nga kainga kua tuhia nei ki te rarangi tuarua, a nga ra me nga wa kua tuhia nei ki te rarangi tuatoru me te rarangi tuawha, ki te whiriwhiri i nga tikauga o nga motini e mau nei i roto i te rarangi tuarima o taua Kupu Apiti.

I tuhia ki Kibipane i tenei te 25 o nga ra o Noema, 1920.

HEMI W. PARAONE, Perehitini.

KUPU APITI.

Rarangi Tuatahi.	Rarangi Tuarua.	Rarangi Tuatoru.	Rarangi Tuawha.	Rarangi Tuarima.
Kaiaua 2A	Tolaga Bay	17 Tihema, 1920	12 o nga haora i te awatea	He hoko atu ki a John Bentham Morris, o Tolaga Bay.
Paremata 2A	"	"	"	He rihi atu ki te Gisborne Farmers' Co-operative Company (Limited) mo nga tau e toru me te mana whakahou ano i te rihi mo tetahi atu rua tau.
" 2B	"	"	"	"
Mangaheia 2B	"	"	"	He rihi atu ki a Manihera Paea, o Tolaga Bay, mo nga tau e rua tekau ma tahi me te mana whakahou ano i te rihi mo tetahi atu rua tekau ma tahi tau.
Pipiwahako 2B 4c 2B	Kibipane	20 Tihema, 1920	10 o nga haora i te awatea	He hoko atu ki a Agnes Clark mo te moni e £40 i te eka.
Waihoru 4	"	"	"	He hoko atu ki a Charles Ernest Gibson mo te moni e £515.
Tangutubanui 2	"	"	"	He hoko atu ki a Moses David Manuel, o te Karaka, mo te moni e £3,007.

Panuitanga o nga Huihuinga o nga Tangata no ratou nga Whenua Maori i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

HE whakaatu atu tenei na te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waiariki ko nga huihuinga, i raro i nga tikauga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, o nga tangata no ratou nga whenua e mau nei i roto i te rarangi tuatahi o te Kupu Apiti i raro iho nei, ka tu ki nga kainga kua tuhia nei ki te rarangi tuarua, a nga ra me nga wa kua tuhia nei ki te rarangi tuatoru me te rarangi tuawha, ki te whiriwhiri i nga tikauga o nga motini e mau nei i roto i te rarangi tuarima o taua Kupu Apiti.

I tuhia ki Rotorua i tenei te 27 o nga ra o Noema, 1920.

H. P. EIHANA, Perehitini.

KUPU APITI.

Rarangi Tuatahi.	Rarangi Tuarua.	Rarangi Tuatoru.	Rarangi Tuawha.	Rarangi Tuarima.
Waimana 266A 4	Whakatane	23 o Tihema, 1920..	10 o nga haora i te ata	Ko tetahi hoko e whakaarohia ana o te whenua ki a James Ambrose Eivers me whakaae atu.
Waiohau 1A 11	"	"	"	(1.) Ko tetahi rihi e whakaarohia ana o te whenua ki a Agnes M. Pike me whakaae atu; ara
" 1A 13	"	"	"	(2.) Ko tetahi hoko e whakaarohia ana o te whenua ki a Agnes M. Pike me whakaae atu.

TE KAUTE KAUNIHERA O WAITOMO.

Mo te taha ki te Ture mo nga Kaute, 1908, a mo te taha ki te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908.

HE whakaaturanga tenei kia mohiotia ai e mea ana te Kaute Kaunihera o Waitomo, i raro i nga tikanga o nga Ture kua huaina i runga ake nei, ki te whakahaere o tetahi mahi mo te katoa, ara, ki te mahi kia tika ai te rere a tetahi rori a hei whakatutukitanga i taua mahi mo te katoa, e hiahia ana kia tangohia nga whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei.

A he whakaaturanga atu ano hoki tenei ko te mapi o nga whenua e hiahia nei kia tangohia kua whakatakotoria ki roto ki te tari o te Karaka o te Kaute Kaunihera i Taupiri Tiriti, Te Kuiti, a e takoto tuwhera ana i reira hei tirohanga ma nga tangata katoa, kahore he utu, i nga haora e tika ana.

Ko nga tangata katoa e pangia ana e te matunga i taua mahi mo te katoa, e te tangohanga ranei i aua whenua, mehemea he take tika a ratou whakahaere ki taua mahi mo te katoa, ki te tangohanga ranei i aua whenua, me tuhituhi a ratou whakahaere ka tuku mai ai i roto i nga ra e wha tekau i muri iho o te putanga tuatahi o tenei panuitanga, ki te Karaka o te Kaute Kaunihera, ki te tari o te Kaunihera i Taupiri Tiriti, Te Kuiti.

KUPU APITI.

Te nui o te Whenua.	He Wahi no.	Te Kara o te Mapi.
F. R. P.		
3 3 20 9 ..	Maractaua 3B ..	Whero.
1 0 2 9 ..	Tekiona 17 ..	Puruu.
1 1 15 5 ..	Tekiona 8 ..	Whero.

Kei roto i Poraka VI, Takiwa Ruuri o Otake.

P. MORA,

1106 Karaka o te Kaute Kaunihera o Waitomo.

HE PANUITANGA KI TE IWI MAORI.

Tari o te Minita o te Ora mo te Katoa, Poneke, 10 o Aperira, 1919.

I TE ekenga mai i nga motu o tawhiti ki enei motu i mua tata ake nei o te mate rewharewha uruta (*influenza epidemic*) he tino maha nga tangata o te iwi Maori me te iwi Pakeha i hingahinga i taua mate. Kei tupono tera ano taua mate e hoki mai, notemea kua pera hoki ki etahi atu motu. Na reira ko tatou me noho i runga i te tupato me te noho tiaki ki taua mate. Ko te huarahi marama ia he whakapai i nga kainga he tahi he horoi i nga whare he koko i nga paru me nga kino ka hari ki wahi ke kia mamao atu i nga kainga Maori me nga taone. Ki taku whakaaro hoki me

karanga he huihuinga ki ia takiwa ki ia takiwa a kia whakaturia he Komiti mo ia kainga huihuinga hei whakahau kia whakaritea nga tikanga horoi i nga whare a hei tahi i nga kainga kia takoto pai ai kia takoto ma ai. Me tahi ia whare ia ruuma kia ma rawa, ko nga puehu me nga paru me koko ki waho ka tapuke atu. Ko nga paru hooho kau ranei me whakawhaiti ka tahu ai ki te ahi. Ko nga whare me nga taiepa poaka me whakapai ka tahi kia ma, ko nga paru me tapuke atu. Ko nga paru manu katoa me tapuke atu. Ko nga puna wai me nga korero wai me pai tonu te tiaki kei taka he kino he paru ranei ki roto, kei tae ranei he manu he kararehe ranei ki reira inu wai ai a ka kino te wai.

Me whakarite ki ia kainga ki ia kainga he whare hei hohipera mo te tupono rawa ake o te hoki mai o taua mate e noho rite ana he whare motuhake hei takotoranga turoro, e watea ana ki tahaki ke o te nuinga o nga tangata. Ina tupono ki taua wa me waiho kia kotahi tonu he tangata hei tomo ki roto ki taua whare ara ko te tangata e whakarite ana hei kai-tiaki mo taua whare.

Mehemea ka rite a ka hangai hoki te whakahaere i enei tikanga katoa e tino mohio ana au e kore e rite te whiu a taua mate a muri ake nei ki tona whiu i tona taenga mai ka hori ake nei. Na reira, ka inoi ahau ki nga rangatira Maori katoa me te iwi nui kia tahuri kia awhina i tenei mahi tino nui. Kua e waiho kia eke rawa mai te hoa riri ki runga ki te pae ka korikori ai. I tawhiti ano ia e haere ana mai e hopu ana to ringa ki te patu. To patu ki to ringa mau ai inaianei.

G. W. RUSSELL,

Minita mo te Tari Whakaora.

T. H. A. VALINTINE,

Apiha Tumuaki o te Tari Whakaora

CONTENTS.

NOTICES—	PAGE
Declaring Native Land to be Crown Land ..	785
Taking Land for a Road	785
LANDS—	
Sitting of the Native Land Court at Kororaraka	785-787
Meetings of Maori Land Boards—	
Tairawhiti District	787
Waiariki District	787-788
Precautions regarding Influenza ..	788
ADVERTISEMENT—	
Taking Land for Roads	788

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e MAKANA MAKA, Kai-ta a te Kawanatanga, Poneke.